אטו במגס מקטיר ליה. כך היה כתוב בספרים כאן ובס"פ תמיד נשחט (פסחים דף סה:) ורש"י מחקו לפי שהיה קשה לו דבכמה דוכתי במנחות קתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ולא פריך הכי אטו בכלי שרת מקטיר ליה וגרס רש"י והקטירו ס"ד וכי היה יכול להקטירו מיד והלא היה לבוש עדיין בגדי לבן והקטירה הוא בבגדי זהב מבחוץ ומשני נתנו במגס להקטירו לכשיגיע זמנו וכפ' תמיד נשחט (גז"ש) מפרש הקטירו ס"ד אטו הוא גופיה מקטיר ליה והא בזר קיימינן דלעיל מיניה איירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקתני ליה גבי סדר יום הכפורים משמע דכך הוא הסדר ובענין אחר אין לעשות ולהכי פריך וכי מוכה הוא לעשות כן להעלותם במגס ובפרק תמיד נשחט נמי דקתני כל סדר הפסח שחיטתו וקבלת דמו והולכתו וזריקתו והפשיטו והקטרתו להכי מתמה מדקתני הכי גבי סדר הפסח אלמא דמוכה הוא להקטירו במגס וכן בפרק ג' דסוטה[ה] דקתני סדר מנחות כילד אדם מביא מנחתו מתוך ביתו וכל סדר המנחה קתני עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי פריך מדקתני הכי גבי סדר מנחה אלמא דוכתי לא פריך הכי:

דכתיב במדבר. ושלח את השעיר במדבר (ויקרא טז) וקרא יתירא הוא למדרש שיהא הפקר במדבר: **גזירה.** לשון חומר ומיסור: **המדברה המדברה במדבר.** שלא מקרקות בעניין לשלח אותו לעזאזל המדברה ושלח ביד איש עתי המדברה ושלח את השעיר במדבר: **תפוכה.** לוק חתוך בזקיפה ולא משופע כל כך: **דבר המתגזר ויורד.** השעיר מתגזר בה איברים איברים: **שמא תאמר מעשה הכו אומר מעשה הכו הס.** מה כפרה יש בשילוח זה ומה יש ביד לוק זה להועיל: **נתקלה.** שימלאה אדם ויהנה מהם שלא ידע שהיו מן השעיר: **שיהא עז וקשה.** אל לשון קשה: **ומניין שבלוק.** הר זקוף: **גזירה.** חתוכה: **עזוז ועזאל.** מלאכי חבלה שירדו לארץ בימי נעמה אחות תובל קין ועליהם נאמר וירא בני האלהים את בנות האדם (בראשית ו) כלומר על העריות מכפר: **משפטי.** משמע דברים המיוסרים והדין נותן לעשותו: **חוק.** משמע שאינו אלא גזירת מלך כמו ויאימה לחק (שמואל א ג) ויסם אותה יוסף לחוק (בראשית מז): **השטן.** יגר הרע משיב עליהן תשובה להטעות את ישראל ולומר שהתורה אינה אמת כי מה תועלת בכל אלו לכך נכתב בהן חוק אני ה' גזרתי עליכם: **תלמוד לומר אני ה'.** אחוקותי קאי דמייייהו אליה את חוקותי תשמרו דברים שהשטן משיב עליהן[ה] ואלו הן אכילת חזיר ולבישת שעטנז והליצת יבמה וטהרת מצורע ושעיר המשתלח ושמא תאמר מעשה תוהו הם ת"ל[5] אני ה' אני ה' חקקתיו ואין לך רשות להרהר בהן: אימתי מטמא בגדים: ת"ר המשלח מטמא בגדים ואין השולח את המשלח מטמא בגדים יכול משיצא חוץ לחומת עזרה ת"ל[6] המשלח אי המשלח יכול עד שיגיע לצוק תלמוד לומר והמשלח הא כיצד[ו] משיצא חוץ לחומת ירושלים דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר עזאזל וכבש עד שהגיע לצוק ר' שמעון אומר[6] והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו זורקן בבת ראש ומטמא בגדים: **מתני'**[ז] בא לו אצל פר ושעיר הנשרפין קרען והוציא את אימוריהן[ד] נתנן במגס והקטירן על גבי המזבח[ח] קלען[ט] במקלעות והוציאן לבית השריפה[י] ומאימתי מטמאין בגדים משיצאו חוץ לחומת העזרה ר' שמעון אומר משיצת האור ברובן: **גמ'** והקטירן קלקא דעתך אלא אימא[כ] להקטירן על גבי מזבח: קלען במקלעות: אמר רבי יוחנן כמין קליעה[יא] תנא לא היה מנתחן ניתוח בשר עולה אלא עור על גבי בשר מנא הני מילי[יב] דתניא רבי אומר נאמר כאן[7] עור ובשר ופרש ונאמר להלן[8] עור ובשר ופרש

מה

[1] במדבר ומאן דאמר אסורין דכתיב [1] גזירה ומאן דאמר אסורין האי מדבר מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא [2] המדברה המדברה במדבר לרבות [3] נוב וגבעון שילה ובית עולמים ואידך האי גזירה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא גזירה אין גזירה אלא חתוכה דבר אחר אין גזירה אלא דבר המתגזר ויורד דבר אחר גזירה שמא תאמר מעשה תהו הוא ת"ל אני ה' אני ה' גזרתיו ואין לך רשות להרהר בהן אמר רבא [א] מסתברא כמאן דאמר מותרין לא אמרה תורה שלח [3] לתקלה תנו רבנן עזאזל שיהא עז וקשה יכול בישוב ת"ל במדבר ומנין שבצוק ת"ל גזירה תניא אידך עזאזל קשה שבהרים וכן הוא אומר [4] ואת אילי הארץ לקח תנא דבי ר' ישמעאל עזאזל שמכפר על [5] מעשה עוזא ועזאל ת"ר [5] את משפטי תעשו דברים שאלמלא (לא) נכתבו דין הוא שיכתבו ואלו הן עבודת כוכבים [7] וגלוי עריות ושפיכות דמים וגזל וברכת השם את חוקותי תשמרו דברים שהשטן משיב עליהן [8] ואלו הן אכילת חזיר ולבישת שעטנז והליצת יבמה וטהרת מצורע ושעיר המשתלח ושמא תאמר מעשה תוהו הם ת"ל [5] אני ה' אני ה' חקקתיו ואין לך רשות להרהר בהן: אימתי מטמא בגדים: ת"ר המשלח מטמא בגדים ואין השולח את המשלח מטמא בגדים יכול משיצא חוץ לחומת עזרה ת"ל [6] המשלח אי המשלח יכול עד שיגיע לצוק תלמוד לומר והמשלח הא כיצד [ו] משיצא חוץ לחומת ירושלים דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר עזאזל וכבש עד שהגיע לצוק ר' שמעון אומר [6] והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו זורקן בבת ראש ומטמא בגדים: **מתני'** [ז] בא לו אצל פר ושעיר הנשרפין קרען והוציא את אימוריהן [ד] נתנן במגס והקטירן על גבי המזבח [ח] קלען [ט] במקלעות והוציאן לבית השריפה [י] ומאימתי מטמאין בגדים משיצאו חוץ לחומת העזרה ר' שמעון אומר משיצת האור ברובן: **גמ'** והקטירן קלקא דעתך אלא אימא [כ] להקטירן על גבי מזבח: קלען במקלעות: אמר רבי יוחנן כמין קליעה [יא] תנא לא היה מנתחן ניתוח בשר עולה אלא עור על גבי בשר מנא הני מילי [יב] דתניא רבי אומר נאמר כאן [7] עור ובשר ופרש ונאמר להלן [8] עור ובשר ופרש

(כ) **במגס מקטיר לה** וגירסא משובשת היא כאן ובמסכת פסחים (דף סה:) ובמסכת סוטה (דף טו.) דשפיר הוה שייך למיתני לתנא דבי ר' ישמעאל דבמגס מעלה אותן למזבח דלכוותיה תנינן בסוטה מעלו ומקטירו בכלי שרת (סוטה דף יד:) מעלו ומקטירו בהמיינו [ט] אלא הכי קשיא ליה והקטירן ס"ד וכי עבשיו הוא מקטירן והלא עודנו לבוש בגדי לבן ועדיין עליו לקרות הפרשה בבגדים הללו ואח"כ יטבול ובגדי זהב לאילו ואיל העם ויטבול שניה להוליא כף ומתחה ויטבול שלישית למוספין ואמורי חטאת הללו ותמיד של בין הערבים כדקתני בפרקין דלקמן אלא אימא להקטירן נתנן במגס להקטירן בו למזבח כשיגיע זמנן: **לא היה מנתחן.** השורפן כניתוח בשר עולה שהוא מופשטן מן העור קודם ניתוח כדכתיב והפשיט ונתח (ויקרא א) אלא עור על גבי בשר ואינו מפשיטן: **נאמר לאן.** בפר כהן משיח עור ובשר ופרש ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו (ויקרא ד): **מה**

דכתיב במדבר. ושלח את השעיר במדבר (ויקרא טז) וקרא יתירא הוא למדרש שיהא הפקר במדבר: **גזירה.** לשון חומר ומיסור: **המדברה המדברה במדבר.** שלא מקרקות בעניין לשלח אותו לעזאזל המדברה ושלח ביד איש עתי המדברה ושלח את השעיר במדבר: **תפוכה.** לוק חתוך בזקיפה ולא משופע כל כך: **דבר המתגזר ויורד.** השעיר מתגזר בה איברים איברים: **שמא תאמר מעשה הכו אומר מעשה הכו הס.** מה כפרה יש בשילוח זה ומה יש ביד לוק זה להועיל: **נתקלה.** שימלאה אדם ויהנה מהם שלא ידע שהיו מן השעיר: **שיהא עז וקשה.** אל לשון קשה: **ומניין שבלוק.** הר זקוף: **גזירה.** חתוכה: **עזוז ועזאל.** מלאכי חבלה שירדו לארץ בימי נעמה אחות תובל קין ועליהם נאמר וירא בני האלהים את בנות האדם (בראשית ו) כלומר על העריות מכפר: **משפטי.** משמע דברים המיוסרים והדין נותן לעשותו: **חוק.** משמע שאינו אלא גזירת מלך כמו ויאימה לחק (שמואל א ג) ויסם אותה יוסף לחוק (בראשית מז): **השטן.** יגר הרע משיב עליהן תשובה להטעות את ישראל ולומר שהתורה אינה אמת כי מה תועלת בכל אלו לכך נכתב בהן חוק אני ה' גזרתי עליכם: **תלמוד לומר אני ה'.** אחוקותי קאי דמייייהו אליה את חוקותי תשמרו דברים שהשטן משיב עליהן קליע את חוקותי תשמרו דברים שהשטן משיב עליהן: **ואלו הן אכילת חזיר ולבישת שעטנז והליצת יבמה וטהרת מצורע ושעיר המשתלח ושמא תאמר מעשה תוהו הם ת"ל אני ה' אני ה' חקקתיו ואין לך רשות להרהר בהן:** אימתי מטמא בגדים: ת"ר המשלח מטמא בגדים ואין השולח את המשלח מטמא בגדים יכול משיצא חוץ לחומת עזרה ת"ל המשלח אי המשלח יכול עד שיגיע לצוק תלמוד לומר והמשלח הא כיצד משיצא חוץ לחומת ירושלים דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר עזאזל וכבש עד שהגיע לצוק ר' שמעון אומר והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו זורקן בבת ראש ומטמא בגדים: **מתני'** בא לו אצל פר ושעיר הנשרפין קרען והוציא את אימוריהן נתנן במגים והקטירן על גבי המזבח קלען במקלעות והוציאן לבית השריפה ומאימתי מטמאין בגדים משיצאו חוץ לחומת העזרה ר' שמעון אומר משיצת האור ברובן: **גמ'** והקטירן קלקא דעתך אלא אימא להקטירן על גבי מזבח: קלען במקלעות: אמר רבי יוחנן כמין קליעה תנא לא היה מנתחן ניתוח בשר עולה אלא עור על גבי בשר מנא הני מילי דתניא רבי אומר נאמר כאן עור ובשר ופרש ונאמר להלן עור ובשר ופרש

(ט) **מעלו ומקטירו בכלי שרת** (סוטה דף יד:) מעלו ומקטירו בהמיינו [ט] אלא הכי קשיא ליה והקטירן ס"ד וכי עבשיו הוא מקטירן והלא עודנו לבוש בגדי לבן ועדיין עליו לקרות הפרשה בבגדים הללו ואח"כ יטבול ובגדי זהב לאילו ואיל העם ויטבול שניה להוליא כף ומתחה ויטבול שלישית למוספין ואמורי חטאת הללו ותמיד של בין הערבים כדקתני בפרקין דלקמן אלא אימא להקטירן נתנן במגס להקטירן בו למזבח כשיגיע זמנן: **לא היה מנתחן.** השורפן כניתוח בשר עולה שהוא מופשטן מן העור קודם ניתוח כדכתיב והפשיט ונתח (ויקרא א) אלא עור על גבי בשר ואינו מפשיטן: **נאמר לאן.** בפר כהן משיח עור ובשר ופרש ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו (ויקרא ד): **מה**

(ה) **כשם** והקטירן במגס דבמגס מעלה אותן למזבח דלכוותיה תנינן בסוטה מעלו ומקטירו בהמיינו [ט] אלא הכי קשיא ליה והקטירן ס"ד וכי עבשיו הוא מקטירן והלא עודנו לבוש בגדי לבן ועדיין עליו לקרות הפרשה בבגדים הללו ואח"כ יטבול ובגדי זהב לאילו ואיל העם ויטבול שניה להוליא כף ומתחה ויטבול שלישית למוספין ואמורי חטאת הללו ותמיד של בין הערבים כדקתני בפרקין דלקמן אלא אימא להקטירן נתנן במגס להקטירן בו למזבח כשיגיע זמנן: **לא היה מנתחן.** השורפן כניתוח בשר עולה שהוא מופשטן מן העור קודם ניתוח כדכתיב והפשיט ונתח (ויקרא א) אלא עור על גבי בשר ואינו מפשיטן: **נאמר לאן.** בפר כהן משיח עור ובשר ופרש ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו (ויקרא ד): **מה**

(ו) **מעלה** (ויקרא ד ד) ומעלה אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה' ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן אל אהל מועד ובשר הפר לא יאכל כי אם בקדש הקדשים כל זכר בכהנים יאכל אותו בחצר אהל מועד: **ומיהו** הכא לא מיירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקתני ליה גבי סדר יום הכפורים משמע דכך הוא הסדר ובענין אחר אין לעשות ולהכי פריך וכי מוכה הוא לעשות כן להעלותם במגס ובפרק תמיד נשחט נמי דקתני כל סדר הפסח שחיטתו וקבלת דמו והולכתו וזריקתו והפשיטו והקטרתו להכי מתמה מדקתני הכי גבי סדר הפסח אלמא דמוכה הוא להקטירו במגס וכן בפרק ג' דסוטה[ה] דקתני סדר מנחות כילד אדם מביא מנחתו מתוך ביתו וכל סדר המנחה קתני עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי פריך מדקתני הכי גבי סדר מנחה אלמא דוכתי לא פריך הכי:

(ז) **בא לו אצל פר ושעיר הנשרפין** (ויקרא ד ד) ומעלה אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה' ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן אל אהל מועד ובשר הפר לא יאכל כי אם בקדש הקדשים כל זכר בכהנים יאכל אותו בחצר אהל מועד: **ומיהו** הכא לא מיירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקתני ליה גבי סדר יום הכפורים משמע דכך הוא הסדר ובענין אחר אין לעשות ולהכי פריך וכי מוכה הוא לעשות כן להעלותם במגס ובפרק תמיד נשחט נמי דקתני כל סדר הפסח שחיטתו וקבלת דמו והולכתו וזריקתו והפשיטו והקטרתו להכי מתמה מדקתני הכי גבי סדר הפסח אלמא דמוכה הוא להקטירו במגס וכן בפרק ג' דסוטה[ה] דקתני סדר מנחות כילד אדם מביא מנחתו מתוך ביתו וכל סדר המנחה קתני עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי פריך מדקתני הכי גבי סדר מנחה אלמא דוכתי לא פריך הכי:

(ח) **ומקטיר** (ויקרא ד ד) ומעלה אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה' ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן אל אהל מועד ובשר הפר לא יאכל כי אם בקדש הקדשים כל זכר בכהנים יאכל אותו בחצר אהל מועד: **ומיהו** הכא לא מיירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקתני ליה גבי סדר יום הכפורים משמע דכך הוא הסדר ובענין אחר אין לעשות ולהכי פריך וכי מוכה הוא לעשות כן להעלותם במגס ובפרק תמיד נשחט נמי דקתני כל סדר הפסח שחיטתו וקבלת דמו והולכתו וזריקתו והפשיטו והקטרתו להכי מתמה מדקתני הכי גבי סדר הפסח אלמא דמוכה הוא להקטירו במגס וכן בפרק ג' דסוטה[ה] דקתני סדר מנחות כילד אדם מביא מנחתו מתוך ביתו וכל סדר המנחה קתני עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי פריך מדקתני הכי גבי סדר מנחה אלמא דוכתי לא פריך הכי:

(ט) **מעלו ומקטירו בכלי שרת** (סוטה דף יד:) מעלו ומקטירו בהמיינו [ט] אלא הכי קשיא ליה והקטירן ס"ד וכי עבשיו הוא מקטירן והלא עודנו לבוש בגדי לבן ועדיין עליו לקרות הפרשה בבגדים הללו ואח"כ יטבול ובגדי זהב לאילו ואיל העם ויטבול שניה להוליא כף ומתחה ויטבול שלישית למוספין ואמורי חטאת הללו ותמיד של בין הערבים כדקתני בפרקין דלקמן אלא אימא להקטירן נתנן במגס להקטירן בו למזבח כשיגיע זמנן: **לא היה מנתחן.** השורפן כניתוח בשר עולה שהוא מופשטן מן העור קודם ניתוח כדכתיב והפשיט ונתח (ויקרא א) אלא עור על גבי בשר ואינו מפשיטן: **נאמר לאן.** בפר כהן משיח עור ובשר ופרש ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו (ויקרא ד): **מה**

(י) **ומאימתי** (ויקרא ד ד) ומעלה אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה' ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן אל אהל מועד ובשר הפר לא יאכל כי אם בקדש הקדשים כל זכר בכהנים יאכל אותו בחצר אהל מועד: **ומיהו** הכא לא מיירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקתני ליה גבי סדר יום הכפורים משמע דכך הוא הסדר ובענין אחר אין לעשות ולהכי פריך וכי מוכה הוא לעשות כן להעלותם במגס ובפרק תמיד נשחט נמי דקתני כל סדר הפסח שחיטתו וקבלת דמו והולכתו וזריקתו והפשיטו והקטרתו להכי מתמה מדקתני הכי גבי סדר הפסח אלמא דמוכה הוא להקטירו במגס וכן בפרק ג' דסוטה[ה] דקתני סדר מנחות כילד אדם מביא מנחתו מתוך ביתו וכל סדר המנחה קתני עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי פריך מדקתני הכי גבי סדר מנחה אלמא דוכתי לא פריך הכי:

(יא) **כמין קליעה** (ויקרא ד ד) ומעלה אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה' ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן אל אהל מועד ובשר הפר לא יאכל כי אם בקדש הקדשים כל זכר בכהנים יאכל אותו בחצר אהל מועד: **ומיהו** הכא לא מיירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקתני ליה גבי סדר יום הכפורים משמע דכך הוא הסדר ובענין אחר אין לעשות ולהכי פריך וכי מוכה הוא לעשות כן להעלותם במגס ובפרק תמיד נשחט נמי דקתני כל סדר הפסח שחיטתו וקבלת דמו והולכתו וזריקתו והפשיטו והקטרתו להכי מתמה מדקתני הכי גבי סדר הפסח אלמא דמוכה הוא להקטירו במגס וכן בפרק ג' דסוטה[ה] דקתני סדר מנחות כילד אדם מביא מנחתו מתוך ביתו וכל סדר המנחה קתני עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי פריך מדקתני הכי גבי סדר מנחה אלמא דוכתי לא פריך הכי:

(יב) **מנא הני מילי** (ויקרא ד ד) ומעלה אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה' ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן אל אהל מועד ובשר הפר לא יאכל כי אם בקדש הקדשים כל זכר בכהנים יאכל אותו בחצר אהל מועד: **ומיהו** הכא לא מיירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקתני ליה גבי סדר יום הכפורים משמע דכך הוא הסדר ובענין אחר אין לעשות ולהכי פריך וכי מוכה הוא לעשות כן להעלותם במגס ובפרק תמיד נשחט נמי דקתני כל סדר הפסח שחיטתו וקבלת דמו והולכתו וזריקתו והפשיטו והקטרתו להכי מתמה מדקתני הכי גבי סדר הפסח אלמא דמוכה הוא להקטירו במגס וכן בפרק ג' דסוטה[ה] דקתני סדר מנחות כילד אדם מביא מנחתו מתוך ביתו וכל סדר המנחה קתני עד מעלה ומקטירה בכלי שרת להכי פריך מדקתני הכי גבי סדר מנחה אלמא דוכתי לא פריך הכי:

(יג) **מה** (ויקרא ד ד) ומעלה אותו אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה' ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן אל אהל מועד ובשר הפר לא יאכל כי אם בקדש הקדשים כל זכר בכהנים יאכל אותו בחצר אהל מועד: **ומיהו** הכא לא מיירי בהפשטה דכשירה בזר ומשני נתנו במגס להקטיר על ידי כהן ור"ת אומר דאין לריך להגיה הספרים והא דלא פריך הכי גבי מנחה בכלי שרת ס"ד שאני התם כיון דמנחה בעיא קידוש כלי אגב דמקדש בכלי שרת מעלה למזבח בכלי שרת שהיא נתונה בו להקטירה[א] אבל הכא ובפרק תמיד נשחט[ב] פריך שפיר במגס ס"ד וכי מוכה הוא שיהיה בכלי שרת כלל והקשה ה"ר שמואל מורדון בפרק שני דסוטה (דף טו.) דפריך הכי גבי מנחה דקתני מעלה ומקטירה בכלי שרת ומקטיר לה ומשני אימא להקטירה ומעתה אין לריך למחוק הספרים דאיכא לאימר כיון דפריך לה מדא זימנא בסוטה גבי מנחה ושני לה לא חש להקשות במנחה זימנא אחריתי אע"ג דבזבח[ג] פריך לה בתמיד נשחט (פסחים דף סה:) והדר פריך לה הכא התם כבשים והכא פרים אבל גבי מנחות שם מנחה אחת היא ולספרים דגרסינן בסוטה בבריית מעלן ומקטירין בכלי שרת ומולחו ונותנו על גבי האשים ניחא[ג] (לפר"ת) דהכי פריך מקטירו בכלי שרת ס"ד פירוש וכי כמו שהיא בכלי שרת בלא מליחה מקטירו ומשני אימא להקטירו פירוש לאחר מליחה[ד] ולי נראה דגרסי' שפיר במגס ס"ד ופריך וכי מוכה הוא שיולכנו במגס למזבח נהי נמי דבשקרבן והוליא אימוריהן ונותנו במגס ולא על גבי לפה שלא יהו קדשי שמים מוטלים כנבלה מ"מ כשמעלן למזבח יכול להעלותן בידיו ומדקת

מה להלן וכו'. כדמפרש וחזיל: **וקרבו ופרשו והוליא.** בת"כ [1] ה"ג לה ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו והוליא מלמד שמוציאו שלם: **וגאמר להלן** [2] **ראש וכרעים** ה"ג. ומעולה גמר שנאמרו בה ראש וכרעים בהקטרתה שנאמר וערכו את הנתחים את הראש ואת הפדר ונאמר והקריב והכרעים: **כשם שפרשו בקרבו וכו'.** שנאמר ואת עור הפר ואת כל בשרו הקיש הוצאת עור ובשר להוצאת קרבו ופרשו מה פרשו בקרבו אף בשרו בעורו וכתיב והוליא ושרף מה הוצאתו בשרו [3] ועורו אף שריפתו כן: **ה"ר נאמר להלן מחוץ למחנה וכו'.** הגירסא הזו משובשת היא ולא אפשר להעמידה ובמסכת זבחים ובת"כ [4] הכי איתא ת"ר להלן אתה נותן להן ג' מחנות וכאן אתה נותן להן מחנה אחת ת"כ למה נאמר אל מחוץ למחנה לומר לך כיון שיצאו חוץ למחנה אחת מטמאין בגדים וגבי פר יום הכפורים תניא לה בת"כ יוצא אל מחוץ למחנה ושרפו וגו' וקממתה תנא ואמר הכי להלן בפר העדה וכהן משיח אתה נותן להן לשריפתן חוץ לג' מחנות עזרה והר הבית וירושלים כדיליף לקמן וכאן אתה אומר אל מחוץ למחנה ושרפו דמשמע שצורפן חוץ למחנה שכינה מיד במחנה לויה והלא אף אנו פנימיים ואיתקישו להדדי לשריפה ולטומאת בגדים כדאמרינן גבי פר העלם דבר ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת [5] וכוליה לדרשא ודרשינן לפר זה פר יום הכפורים במס' זבחים (נט.) ומסכת מנחות (כז.) מייתינן לה ועיקרה בת"כ וגבי פר יום"כ נמי כתיב החטאת החטאת ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת מה תלמוד לומר חטאת חטאת לפי שלא נאמרו שיהו מטמאין בגדים ונשרפין אבית הדשן אלא אנו בלבד מניין לרבות פר משיח ופר העדה ושעירי ע"ז ת"ל חטאת חטאת אלמא כי הדדי נינהו ת"כ למה נאמר כאן מחנה אחת לא נאמרה אלא על טומאת הבגדים הכתובה אחריה והשורף אותם יכבס בגדיו ולומר לך כיון שיצאו חוץ למחנה אחת מטמאין בגדים ואף של פר כהן משיח מכאן למד שהרי לא נכתבה בו טומאת בגדים ומריבויא דחטאת חטאת אתיא כדפריש"ת. וה"ג **אמר מר להלן אחת נותן להם ג' מחנות וכו'.** מחוץ למחנה בדשן. בהוצאת דשן המזבח והוליא את הדשן אל מחוץ למחנה שאין [ת"ל] אינו מלמד כלום דאנא ידענא דאל מחוץ למחנה מוציאין אותו דכתיב בפרים הנשרפים אל שפך הדשן וכתיב בהו מחוץ למחנה: **ורבי שמעון.** דאמר במתניתין אין מטמאין בגדים עד שיוצא הארון ברובן האי מחוץ למחנה דכתיב בפר ושעיר של יום הכפורים מאי עביד ליה: **נאמר כאן.** בפר יום הכפורים: **ונאמר להלן.** בפרה אדומה והוליא אותה אל מחוץ למחנה (במדבר יט): **מה כאן.** בפרים הנשרפין חוץ לג' מחנות אף שחיטת פרה אדומה חוץ לג' מחנות: **ומה להלן.** בפרה אדומה במזרחה של ירושלים דכתיב בה אל נכח פני אהל מועד (שם) אלמא עומד במזרח ופניו למערב כנגד פתחו של היכל שהוא בכותל מזרחי [6] ופתוח למזרח אף כאן וכו': **ורבנן.** דמפקי ליה לקרא לטומאת בגדים ולית להו גזירה שוה: **הילא שריף להו.** לאיזו רוח של ירושלים: לצפונה

כשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו. פירש"י ואיתקש שריפה להוצאה ותימה לי והא בקדשים אין למידין היקש מהיקש והכא כיון דהוצאה גופה למידין בהיקש מדאיתקש עור ובשר לפרש היכי הדר תו גמרינן מינה שריפה בהיקש ואין לתרץ כיון דנשרפין חוץ לשלש מחנות לא משיחי עור ובשר שלהם קודש לענין זה שלא יחזרו וילמדו בהיקש אלא מוחזרין שפיר ומלמדין בהיקש דהא כפ' איזהו מקומן (זבחים דף נ.) מייתי הא ברייתא דהכא וגמר מינה דבר הלמד בג"ש מוחז ומלמד בג"ש בקדשים [א] אלא יש לומר דשריפה גופה איתקש לפרש [ב] כשם שפרשו בקרבו בשרם בעורו דשרפה כך בשרו בעורו דושרף קמי על בשרו ולאשו וכרעיו וקרבו ופרשו שנוף הכל וכשם שפרשו בקרבו דגנאי היה לשרוף הפרש בפני עצמו [ג] אף בשרו בעורו מיהו יכולני לייסב פירש"י: **תן לו מחנה שלישית.** תימה בפר העלה מנלן שלש מחנות אי מפר כהן משיח הא איהו גופיה גמר בהיקש מדשן ודבר הלמד בהיקש אינו מוחז ומלמד בהיקש ולמאן דאמר היאמנו ודבר אחר לא הוי היקש [ד] ואמאי לאגב דגמרי מינה מחנה הכתוב בו גמרינן נמי מחנה דגמר בהיקש וכן קשה בפרק גנמר הדין (סנהדרין דף מב:) דיליף מקלל דסקילתו חוץ לשלש מחנות מגזירה שוה דפרים הנשרפים ואמאי והא דבר הלמד בהיקש אינו מוחז ומלמד בגזירה שוה [ה] למאן דאמר בחיזהו מקומן דבתר מלמד אזלינן אע"ג דלמד חול הוא [ו] וכן בשמעתא דקאמר להלן אתה נותן להם שלש מחנות וכאן מחנה אחת פירוש הא גמרי מהדדי בג"ש דחטאת חטאת בשילהי התעלומת (זבחים דף פב.) וקשה והא דבר הלמד בהיקש אינו מוחז ומלמד בגזירה שוה וכן קשה לר' שמעון דגמר פרה מפר יום הכפורים חוץ לשלש מחנות בגזירה שוה ופר יום הכפורים גופיה [ז] בהיקש מפר כהן משיח דכפירש רש"י מדדרשי לפר זה פר יום הכפורים לאיתקש בהוא קרא לפר כהן משיח ולפר העלם ובקרא אחריתי דכתיב ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת שאין תלמוד לומר החטאת החטאת אלא החטאת יתירא לאתר נשרפין הוא דאתא הרי איתקשו להדדי וכל שכן דקשה טפי הכא דגמר פרה בגזירה שוה מפר יום הכפורים ופר יום הכפורים בהיקש מפר כהן המשיח דאיהו גופיה יליף בהיקש בשלמא מזרחה של ירושלים דגמר יום הכפורים מפרה מני הדר למיגמר מפר כהן משיח לרב פפא דפרק איזהו מקומן דאמר בתר מלמד אזלינן ומלמד חוזין הוא דפרה קדשי בדק הבית היא אבל היכי מלמד יום הכפורים על פרה כיון דמלמד קודש הוא ויש לומר דפר יום הכפורים ופר כהן משיח לא בהיקש גמרי בהדדי אלא בגזירה שוה דעוד ובשאר פרים כדלעיל אלו בג"ש דהחטאת החטאת מהדדי דבכולהו כתיב החטאת ולא כמו שפירש רש"י דהיקש הוא והשתא ניחא דהוה ליה דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בגזירה שוה ופר העלם נמי למאן דאמר היאמנו ודבר אחר הוי היקש לאו בהיקש יליף אלא בגזירה שוה דהחטאת החטאת ואפילו לר' מאיר דפליג בס"פ התעלומות (גם זה שם) אההוא דרשא דחטאת וקאמר אינו צריך הרי הוא אומר לכפר כו' לאו משום דלית ליה גזירה שוה אלא ה"ק אינו צריך גזירה שוה לטומאת בגדים דמקרא דלכפר נפקא לי נמי יליף שריפה חוץ לג' מחנות מגזירה שוה דמחוץ למחנה כרבי שמעון וקשה אמאי איצטריך לרבי שמעון מחוץ למחנה מיותר ללמד על פרה שלש מחנות נגמר לה מפרים הנשרפים כדגמר מקלל בר"פ גנמר הדין (סנהדרין דף מב:) ויש לומר דשמא לרבי שמעון מקלל נמי מפר יום"כ גמר כמו פרה ועוד תימה לדידן נגמר מקלל שיהא חוץ למחנה מיום הכפורים דמטמא בגדים חוץ למחנה אחת ולא נגמר חוץ לג' מחנות משריפת פרים ויש לומר מסתברא משריפה אית לן למיגמר דאידי ואידי הכשירו שם מקלל לסוקלו ופרים לשורפן אבל טומאת בגדים שחוץ למחנה אחת אינן הכשירו אבל תימה מאי איצטריך קרא בפ' השוחט והמעלה (זבחים דף קז:) בחוץ לג' מחנות כדתניא כו'.

מה להלן על ידי ניתוח ולא על ידי הפשט אף כאן על ידי ניתוח ולא על ידי הפשט והתם מנא לן [6] דתניא [1] וקרבו ופרשו והוציא מלמד שמוציאו שלם יכול ישרפנו שלם נאמר כאן [1] ראשו וכרעיו ונאמר להלן [2] (ראש וכרעים) מה להלן על ידי ניתוח אף כאן על ידי ניתוח אי מה להלן על ידי הפשט אף כאן על ידי הפשט תלמוד לומר וקרבו ופרשו מאי תלמודא אמר רב פפא כשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו: מאימתי מטמאין בגדים: [3] תנו רבנן [3] יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו להלן אתה נותן להם מחנה אחת מחנות וכאן אתה נותן להם מחנה אחת אם כן למה נאמר מחוץ למחנה לומר לך כיון שיצא חוץ למחנה אחת מטמאים בגדים והתם מנא לן [7] דתניא [1] והוציא את כל הפר חוץ לשלש מחנות אתה אומר חוץ לשלש מחנות או אינו אלא חוץ למחנה אחת כשהוא אומר בפר העדה [4] אל מחוץ למחנה שאין ת"ל שהרי כבר נאמר ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון ומה ת"ל אל מחוץ למחנה ליתן לו מחנה שניה וכשהוא אומר [5] מחוץ למחנה בדשן שאין ת"ל שהרי כבר נאמר [1] אל שפך הדשן תן לו מחנה שלישית [8] ור"ש האי מחוץ למחנה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא ר"א אומר נאמר כאן מחוץ למחנה ונאמר להלן [6] מחוץ למחנה מה כאן חוץ לשלש מחנות אף להלן חוץ לג' מחנות ומה להלן במזרחה של ירושלים אף כאן במזרחה של ירושלים ורבנן היכא שריף להו כדתניא היכן נשרפין לצפונה

מסורת הש"ס

א) זבחים נ., ב) [ל"ל ראשו וכרעיו], ג) זבחים קה:, ד) סס סנהדרין מב:, ה) [כל הענין בזבחים קה: קו. ע"ש], ו) [ויקרא דבורא דחובא פרשה ג], ז) [נעולה ראש וכו' עי' רש"י זבחים נ. ד"ה ונאמר להלן וצ"ע], ח) [אחרי פרשה ה], ט) [ויקרא טז], י) בס"א: מערבי,

תורה אור השלם

1. וְאֵת עֹרוֹ הַפָּר וְאֵת כָּל בְּשָׂרוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְעַל כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ: וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף: ויקרא ד יא-יב
2. וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנְּתָחִים אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפָּדֶר עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא א ח
וְהִקְרִב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: ויקרא א יג
3. וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַّחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם: ויקרא טז כז
4. וְהוֹצִיא אֶת הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַّחֲנֶה וְשָׂרַף אוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפַּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הוּא: ויקרא ד כא
5. וּפָשַׁט אֶת בִּגְדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ לַמַّחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר: ויקרא ו ד
6. וּנְתָתָם אֹתָה אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָה אֶל מִחוּץ לַמַّחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתָה לְפָנָיו: במדבר יט ג

תוס' ישנים

כך בשרו בעורו. דאיתקש עור הפר ואת כל בשרו דכריסה דקרא לקרבו ופרשו דכתיב בתיה. במזרחה של ירושל"ים. שכל מקום שנאמר פני אינו אלא פני קדיש שעומד מלד המזבח ומזה כנגד פתחו של היכל שהוא נמערב.

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

מוסף תוספות

א. דילפינן פר יום הכפורים בנתוח שלא בהפשט מפר כהן משיח וניתוח בפר כהן משיח גמרינן מעולה. תוס' זבחים נ. ד"ה מה. ב. דאיתקש שריפת עורו ובשורו לשריפת קרבו ופרשו. רש"י זבחים נ. ד"ה כשם. ג. דדבר מגונה הוא להוציאו ולשורפו בעין. שם ד"ה מה. ד. כלומר בין מה שכתוב בו בגופיה בין מה שלמד מדבר אחר נפקא ליה. רש"י מת"י ממומת עת. ד"ה הימנו. ה. דהא פרים הנשרפין לא כתיב בהו בהדיא שלש מחנות אלא שהם למדים מפר העדה ופר כהן משיח ושפך הדשן. מיהו מס"ן סנהדרין מכ: ו. אין למדין מהמקודשים כשהמוקדשים למדין ממקום אחר, כי הכא גבי פרים הנשרפין. שם. ז. לא ידעי' שלש מחנות אלא. תוס' זבחים קז: ד"ה מה.

רבינו חננאל

דיליפי מפר העלם דבר של צבור שנאמר בו בפר העלם דבר של צבור על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו, ונאמר בעולה קרבו ראשו וכרעיו, מה להלן ע"י ניתוח, שנאמר והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה, אף פר העלם דבר ע"י ניתוח. אי מה העולה ניתוחה אחרי הפשט עורה מבשרה, אף זה הפר ניתוחו אחרי הפשיטו, ת"ל וקרבו ופרשו, כשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו, למדנו שלא היה מפשיט העור מן הבשר, אלא היה מנתחם בעורנו העור דבוק על הבשר. **תוספתא** היכן שורפין אותן אבית הדשן הגדול חוץ לירושלים ולצפונה של ירושלים חוץ לג' מחנות (והיקיפין) [והזקופין] של כהנים היו מעמידים מפני דוחק העם כדי שלא יהו קופצין לראות ונופלין לתוך המדורה וכו'. מאימתי **מטמאין בגדים** וכו'. ת"ר להלן בפר כהן משיח אתה נותן חוץ לג' מחנות וכאן חוץ למחנה אחת. אם כן מה ת"ל אל מחוץ למחנה, ללמד כיון שיצאו חוץ לחומת העזרה מטמאין בגדיהן המוציאין אותן לשורפן, כתחנן בובחים סוף פרק טבול יום, היו סובלין אותן במוטות יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו. הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין עד שיצאו כו'. והתם בפר כהן משיח מנא לן דחוץ לג' מחנות. דתניא והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה חוץ לג' מחנות וכו', ופשוטה בפר כהן משיח כתיב אל מחוץ למחנה אל שפך הדשן למדנו ששפך הדשן הוא חוץ למחנה למה כתיב והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה

(ח) רש"י ד"ה כשם שפרשו כו' מה הוצאתו בקרבו בעורו אף:

עוד בפר העדה כתיב ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון. והוא פר כהן משיח. וממילא ידענן דחוץ למחנה ישרף, למה כתב בו [אל מחוץ למחנה] ליתן מחנה אחר הרי ג' מחנות. וכתיב והשליך אותה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן. ש"מ ששפך הדשן במזרח היה. הנה למדנו שפר כהן משיח היה נשרף חוץ לג' מחנות למזרח ירושלים. וכן פר העדה. ור' שמעון דאמר משיצת האור ברובן דאישתייר ליה אל מחוץ למחנה מופנה קמיר ביה גזירה שוה מפר כהן משיח. כדתניא ר' אליעזר אומר נאמר בו מחוץ למחנה כו'. ורבנן דמפקי אל מחוץ למחנה [ד]חוץ לחומת עזרה [מטמא בגדים] הני היכא הוה שריף להו, אמרינן שריף להו לצפון ירושלים חוץ לג' מחנות כדתניא כו'.

עין משפט נר מצוה

מב א מיי׳ פ״ו מהל׳ מעשה קרבנות הלכה ד:
מג ב ג ד ה מיי׳ פ״ב מהל׳ פרה הל׳ ד:
מד ו מיי׳ פ״ג מהל׳ עבודת יום״כ הל׳ ז:
א ז ח מיי׳ שם הל׳ ט:
ב ט י מיי׳ שם הלכה י:
ג כ מיי׳ שם הלכה ח:
ד ל מיי׳ פ״ם מהלכות בית המקדש הל׳ ו:
ה מ מיי׳ פ״י מהלכות מעשה קרבנות הל׳ ח:

תורה אור השלם

1. וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף: ויקרא ד יב
2. וְהִשְׂרַף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה: ויקרא טז כח
3. לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: ישעיהו א יח
4. וּבָעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: במדבר כט ז
5. וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר כُפַּר בָּהֶם לְמַלֵּא אֶת יָדָם לְקַדֵּשׁ אֹתָם וְזָר לֹא יֹאכַל כִּי קֹדֶשׁ הֵם: שמות כט לג

מוסף רש״י

הובא בסוף המסכת

רבינו חננאל

אמר רבא מאן תנא דפליג על ר׳ יוסי הגלילי ר׳ אליעזר בן יעקב היא דתניא על שפך הדשן ישרף שיהא שם דשן שיקדים שם דשן. ר׳ אליעזר בן יעקב אומר שיהא מקומו משופך. ודחי אביי ודילמא במקומו משופך פליגי ולאו דלא בעי ר׳ אליעזר בן יעקב על שפך הדשן ממש. מאן דאמר ניתך הבשר והחלב כהיתוך מים אין מטמא בגדים, החריכה נמי כמו היתוך הוא שהרי לא נותר בשר, ואינו מטמא בגדים. ומי שאמר משנעשו אפר החריכה אינה אפר ומטמא בגדים. אמרו לבהן גדול הגיע שעיר למדבר כו׳. אמר אביי ש״מ קסבר ר׳ יהודה בית חדרדו מדבר הוא. קמ״ל כיון שהגיע למדבר נעשת מצותו.

הדרן עלך שני שעירי

בא לו כהן גדול לקרות אם רוצה בבגדי בוץ קורא כו׳. דייקנן ממתני׳ דקריאה לאו עבודה היא. ומדקרי בבגדי בוץ ש״מ דבגדי בוץ כהונה ניתנו ליהנות בהן דילמא שאני קריאה דצורך עבודה היא דאיבעיא לן בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן או לא ניתנו ליהנות בהן ת״ש לא היו ישנים בבגדי קודש שינה הוא דלא הא מיכל אכלי דילמא שאני אכילה דצורך עבודה היא כדתניא ואכלו אותם אשר כופר בהם מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין שינה הוא דלא הא הלוכי מהלכי בדין הוא דהלוכי נמי לא

וסיפא

מסורת הש״ס

מב) ג״ל עב, ב) [בערוך ערך מרך גרס אמר רבא דשויה מרוכא מיכא מייסיון], ג) [גי׳ ירושלמי מורון], ד) טוטא מ״, ה) [מגילה מד.], ו) [גי׳ מדלו המצנה וירוש׳ עומד ומקבל וקולק עומד וקולק וכו׳], ז) [גי׳ במשנה שבמצוות וס״ר״ט], ח) [לקמן עח.], ט) [גי׳ יהי׳ היתה נעשית כמתן], י) תמיד כה.; כ) פסחים נט. יומא מ. 5., ל) [ויקרא טז], מ) [לקמן ע.], נ) [שם:], ס) [לקמן ע.],

גליון הש״ס

מתני׳ קורא על פה. עיין ברגיון יומס פ״ל דברכות דף ז ע״ב:

הגהות הב״ח

(א) מתני׳ ר׳ ישמעאל אומר והלא סימן אחר כו׳. נ״ב בריש״מ היא: (ב) מתני׳ וכהן גדול עומד ומקבל וקולק. נ״ב ס״ל עומד וקולק: (ג) שם ועל המקדש (כפני עצמו) ועל ישראל (בפני עצמן) ועל הכהנים (בפני עצמן) ועל התפלה כ״ל ותיבות ועל ירושלים בפני עצמה נמתק ותיבות בפני עצמן מוקפין וכ״כ ס״ל ועל הכהנים ועל ישראל ועל שאר התפלה:

הגהות הגר״א

[א] במשנה (ר׳ ישמעאל כו׳ עד כשלג ילבינו) תא״מ: [ב] גמ׳ (דקסבר ר׳ יהודה) תא״מ: [ג] במשנה ועל המקדש ועל הכהנים ועל ישראל בפני עצמן ועל שאר התפלה. כ״ל:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א) מתני׳ על הכהנים בפ״ע ועל שאר התפלה. נ״ב עי׳ בגר״מ״ת לקמן דף ע׳ ע״ל ת״כ על התורה וכו׳ ועי׳ תו״ט ד״ה על המודה כו׳ ורו״ק:

לעזין רש״י

ריידרינגרדי״ש. משמר ערפי.

תוס׳ ישנים

ורבי אליעזר ב״ר יעקב הוא. דלא בעי שיהא שם דשן ומ״מ גמר שלא [מתנות] מעל שפך הדשן במקום שפיכת הדשן. וקמ״ל רבי יהודה שהגיע שעיר לראש המדבר נעשית מצותו. ולא היה קולא מיד הפרשה. משמע לאחורה (דפליגי אתת״ק) [דפליג אר״ל הקפר] דאמר לעיל [מז, ב] כסהגיע שעיר למדבר מלבין

לצפונה של ירושלים וחוץ לשלש מחנות א״ר יוסי אומר אבית הדשן נשרפין אמר רבא מאן תנא דפליג עליה דר׳ יוסי ר׳ אליעזר בן יעקב הוא דתניא [6] אל שפך הדשן ישרף שיהא לשם דשן רבי אליעזר בן יעקב אומר שיהא מקומו משופך אמר ליה אביי ודילמא במקומו משופך הוא דפליגי ת״ר [2] והשורף השורף מטמא בגדים [3] ולא המצית את האור [3] ולא הממסדר את המערכה [7] ואי זהו השורף זה המסייע בשעת שריפה יכול אף משנעשו אפר מטמאין בגדים ת״ל אותם [8] אותם מטמאין בגדים ולא משנעשו אפר מטמאין בגדים ר״א ברבי שמעון אומר הפר מטמא ניתך הבשר אינו מטמא בגדים מאי בינייהו [9] איכא בינייהו דשויה חרוכא: **מתני׳** אמרו לו לכהן גדול הגיע שעיר למדבר [10] ומניין היו יודעין שהגיע שעיר למדבר דירכאות היו עושין ומניפין בסודרין ויודעין שהגיע שעיר למדבר אמר ר׳ יהודה והלא סימן גדול היה להם מירושלים ועד בית [11] חדודו שלשה מילין הולכין מיל וחוזרין מיל ושוהין כדי מיל ויודעין שהגיע שעיר למדבר [א] [6] ר׳ ישמעאל אומר והלא סימן אחר היה להם לשון של זהורית היה קשור על פתחו של היכל וכשהגיע שעיר למדבר היה הלשון מלבין שנאמר [3] אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו: **גמ׳** אמר אביי ש״מ בית חדודו במדבר קיימא והא קמ״ל [2] דקסבר רבי יהודה כיון שהגיע שעיר למדבר נעשית מצותו:

הדרן עלך שני שעירי

בא לו כהן גדול לקרות [1] אם רצה לקרות בבגדי בוץ קורא [2] ואם לאו קורא באצטלית לבן משלו [3] חזן [7] הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל [5] וקורא [5] [7] אחרי מות ואך בעשור וגולל ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן [4] ובעשור שבחומש הפקודים [8] קורא על פה ומברך עליה שמונה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העון [9] ועל המקדש [5] בפני עצמו [7] ועל ישראל בפני עצמן ועל ירושלים בפני עצמה [א] ועל הכהנים בפני עצמן ועל שאר התפלה [8] [2] הרואה כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפין והרואה פר ושעיר הנשרפין אינו רואה כ״ג כשהוא קורא ולא מפני שאינו רשאי אלא שהיתה דרך רחוקה ומלאכת שניהן [9] שוה כאחת: **גמ׳** מדקתני באצטלית לבן משלו מכלל דקריאה לאו עבודה היא וקתני אם רצה לקרות בבגדי בוץ קורא שמעת מינה בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן דילמא שאני קריאה דצורך עבודה היא דאיבעיא לן בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן או לא ניתנו ליהנות בהן ת״ש [10] לא היו ישנים בבגדי קודש שינה הוא דלא הא מיכל אכלי דילמא שאני אכילה דצורך עבודה היא [2] כדתניא [5] ואכלו אותם אשר כופר בהם [3] מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין שינה הוא דלא הא הלוכי מהלכי בדין הוא דהלוכי נמי לא

וסיפא

לצפונה של ירושלים. שכל מעשה חטאת בצפון: **אבית הדשן.** לריך שיקדיש לשם דשן המוצה שיהא נקרא קודש לכן מקום שפך הדשן מכלל לתנא קמא לא לריך: **רבי אליעזר בן יעקב הוא.** דאמר לא משמועינן אלא שיהא מקומו מדרון שיהא דשנו משתפך: **ודילמא במקומו משופך הוא דפליגי.** ומודה רבי אליעזר בן יעקב שיקדיש שם דשן אלא דבעי נמי מקומו משופך: **השוחה.** המתעסק בלרכי שריפתן בגופן דכתיב אותם כגון המסייע בשעת שריפה והאי תנא אית ליה כרבי שמעון דאין מטמאין בגדים עד שיוצת בהן האור: **דשויה חרוכא.** דהוי ניתך הבשר ואפר מיהו לא הוי. לתנא קמא מטמאין עד שיעשו אפר דאותם קרינא ביה לרבי אליעזר ברבי שמעון שוויה חרוכא לא מטמא דלא פר מיקרי: **מתני׳ אמרו לו לכהן גדול וכו׳.** שאינו רשאי להתחיל בעבודה אחרת עד שהגיע שעיר למדבר שנאמר [6] ושלח את השעיר במדבר ואחר כך ואת אלב החטאת יקטיר המזבחה: **דירכאות.** בני אדם עומדים מירושלים לצוח בכדי שיראה זה סימנו של זה ומניפין אותם הסמוכין למדבר בסודרין וזה הסמוך לו רואה ומניף גם הוא ורואה חבירו הסמוך לירושלים. דירכאות בלע״ז ילדיגרד״ש: **עד בית חדודו.** הוא רואה המדבר ושם נתקייים ושלח את השעיר במדבר: **הולכין מיל.** כדאמרן לעיל (סו:) מיקירי ירושלים מלוין אותו על סוכה הראשונה: **גמ׳ נעשית מצותו.** ומתמיה לקרות הפרשה:

הדרן עלך שני שעירי

בא לקרות. את הפרשה דילפינן ממלואים דאמרינן בפ״ק (דף ה:) מניין שאף מקרא פרשה מעכב וכו׳: **אם רלה לקרות בבגדי בוץ.** שהוא לבוש עכשיו שעבד בהן עבודת היום: **אצטלית.** לבוש כמין חלוק: בית הכנסת היה סמוך לעזרה בהר הבית: **חזן הכנסת.** שמש: **ראש הכנסת.** על פיו נתכנין לרבי הכנסת מי מפטיר מי פורס על שמע מי עובר לפני התיבה: **ואף נעשור.** שבפרשת אמור אל הכהנים: **ואומר יותר ממה שקריתי וכו׳.** בגמרא [9] מפרש טעמא: **שבחומש הפקודים.** ספר וידבר שמתחיל במנינן של ישראל ופרשת פינחס בתוכו ספר וזה המוספין אמורין: **קורא על פה.** טעמא מפרש בגמרא [10]: **על הסורה.** ברכה של אחריה אשר נתן לנו וכו׳: **ועל העבודה.** אשר נתן לנו וכו׳: **ועל ההודאה.** מודים אנחנו לך על הטוב לך להודות. על העבודה מברך בשביל העבודה שעבד והודאה סמוכה לעבודה דכתיב זובח תודה יכבדנני (תהלים נ) אחר עבודה תודה והיא הודאה: **על מחילת העון.** מחול לעוונותינו ביום הכפורים הזה וכו׳ עד מלך מוחל וסולח לעוונותינו וכו׳: **על המקדש.** מתפלל על המקדש ומותם ברוך שנבחר במקדש: **ועל הכהנים.** מתפלל על הכהנים ומותם ברוך שנבחר בזרעו של אהרן וכן על ישראל: **ועל שאר התפלה.** מפרש בגמרא [11]: **גמ׳ נתנו ליהנות.** נתן רשות ליהנות בהן בלא שעת עבודה: **שינה הוא דלא.** שמא יפיח רלה בעמך ישראל ותרלה העבודה בדביר ביתך וכו׳ שאותך נעבוד בירלאה נעבוד: **ועל ההודאה.** מודים אנחנו לך על הטוב לך להודות. על העבודה מברך בשביל העבודה שעבד והודאה סמוכה לעבודה דכתיב זובח תודה יכבדנני (תהלים נ) אחר עבודה תודה והיא הודאה: **על המחילה.** מחול לעוונותינו ביום הכפורים הזה וכו׳ עד מלך מוחל וסולח לעוונותינו וכו׳: **על המקדש.** מתפלל על המקדש ומותם ברוך שנבחר במקדש: **ועל הכהנים.** מתפלל על הכהנים ומותם ברוך שנבחר בזרעו של אהרן וכן על ישראל: **ועל שאר התפלה.** מפרש בגמרא [11]: **גמ׳ נתנו ליהנות.** נתן רשות ליהנות בהן בלא שעת עבודה: **שינה הוא דלא.** שמא יפיח.

ויודעין היו שעשית מלואו וחבו כהכגיעו (לחלקו) [לכלבו] שעד אותה שעה לא היה מלבין בדקתמא דקדים לעיל דלימא קדים ומלבין כו׳ זימנין דגמיש ליה לריהיה (אלא) [אלמא] לא היה מלבין עד שעה דמיפה לגמרי, ולפי [מה] שפיכת התלמוד המשנה מעל שפך הדשן. וקמ״ל רבי יהודה שהגיע שעיר לראש המדבר נעשית מצותו. ולא היה קולא מיד הפרשה. משמע לאחורה (דפליגי אתת״ק) [דפליג אר״ל הקפר] דאמר לעיל [מז, ב] כסהגיע שעיר למדבר מלבין

פרק שביעי מתני׳. בא לו כהן גדול לקרות כו׳. הכא הוא והפסוק עבודת היום וגם עשה עיקר עבודות כפרה יש לקרות ולברך על המחילה ועל סדר הברכות. בירושלמי (פ״ו ה״ל) מנין (לקרות) [לקריאת] הפרשה ר׳ אחדי בשם ר׳ יוחנן ויעש מ״ל כאשר צוה ה׳ מלבן לקריאת הפרשה. **ואם רצה** לקרות בבגדי בוץ קורא. אבל בבגדי זהב אין לקרות שאין לובשים בתחילה בגדי זהב אם לא לצורך עבודה, ואמרינן לעיל בפרק המעמיד (לב, ב) שכל המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה וטעון שתשה שלילה סמוך לעבודה השוכה. **גמ׳. מבכלל דקריאה לאו עבודה היא.** מדלא בעינן שימסרנה לעיבור לכל הפחות, ועוד דאמרינן אינו כתוב ותלוק כפי׳ רש״י אלא הוא כמו אדרת שנער אינטלא דמילתא כמנהדרין (מד, ב) ואינטלא דפרסה אמיתנא (ימנות סו, ב), וכן היה לבוש אינטלא בת מאה [שבת קכח, ב], וכן מתנין ל כל ימות הרגל ולאינטלא [מו״ק ז, ב], וכן תרגום ירושלמי דויקח אם ויפת את המעלה [בראשית ט, כג], משמע שהוא בעין קדין ולא חלוק וכתות. ולכאורה משמע שאינה בגדי כהונה בזה הענין. ולא כפי׳ רבותיו של רש״י שפי׳ לעיל בפרק המעמיד (לה, ב) דהכהן שעשאה לו אמו כתות בד מאה מנה לוכשה ושובד בה עבודת יחיד דהייט מקרא פרשה באינטלא לבן משלו, דהא (פרק) [פרשת] הכא שאינו כתות, וגם הקשה רש״י אם עליהם הלא קתני בם הכא ובלבד שימסרנה לעיבור, וגם הפייט יסד את הכתות סובר (אלון) [שהן] בגדי כהונה, ועוד דהא אמרינן (בכלל ו׳) [הכא מכלל] דקריאה לאו עבודה היא, ואי עבודה הוא מאי כתות, ולפי׳ הרא״ש דלא קתני בם הכא ובלבד שימסרנה לעיבור, ועוד דהא אמרינן (שבת) [שהן] בגדי כהונה, ועוד דהא אמרינן (בכלל ו׳) [הכא מכלל] דקריאה לאו עבודה היא, ואי עבודה הוא מאי כתות, ולפי׳ הרא״ש דלא קתני בם הכא ובלבד שימסרנה לעיבור, וגם הפייט יסד את הכתות סובר (אלון

וסיפא איצטריך ליה. שיכה דנקט משום דבעי לאשמועינן שמותר ליתנן תחת ראשיהן ותו לא איכפת לן אם יפיח מאחר שפושטין: **לגבי ראשיהן.** אצל ראשיהן: **שמע מינה.** מדמותר להיתן אצלו לא חיישינן לא לשמה יפיח: **תפילין מן הצד.** להיתן אצלו כשהוא יצן: **הניחה.** אחי דלא חייש לכלאים לאמלן דאמר אבנטו של כהן גדול ביום הכפורים שהוא של בוץ זהו אבנטו של הדיוט כל ימות השנה ואין כלאים בבגדי כהן הדיוט שפיר: **לא זהו וזו'.** דשל הדיוט כל השנה של כלאים: **קשיים הן.** ואינן מתממין לפיכך אין בהן משום כלאים: **נמעה.** לנד ט) פלנטר"ש בלע"ז: **גמדה.** קשה: **שרי.** אין בו משום כלאים דהעלאה דומיא דלביישה דאית בה הנאת חימום הוא דאיתסר: **נמדינה אסור.** שנוהג בה דרך חול: **הר גריזים.** מקום מושבן של כותים: **עם לעשות לה'.** כשבא עת לעשות דבר לשמו של מקום מותר להפר בו תורה: **נתנמיד במקום הרב.** לראש הכנסת ולסגן בפני כהן גדול ואינו כממעט כבוד הרב: **כולה משום כבודו דכהן גדול.** מראין אותו שיש שררות הרבה למטה ממנו אצל בעלמא אין חולקין: אין

באה לו. תפילין מן הצד שריין. פירש רש"י ולא חיישינן שמא יישן בהן ויפיח אצל כפ"ק דתמיד (דף מז.) מפרש טעמא אחריתא דלא חיישינן דילמא מגגדל ונפל עליהן ואיכא בזיון תפילין[א]: **אלא** למאן דאמר לא זהו **אבנטו של כהן הדיוט מאי איכא למימר.** אע"ג דפלוגתא דתנאי היא בפרק קמא (דף יב.) הוא רוצה לישב מתניתין דפ"ק דתמיד (דף כה:) הסיא דמקפלין ומניחין תחת ראשיהן אליבא דכולי עלמא:

קשין הן.[ב] תימה א"כ מאי היא דאמר בפ"ק דערכין (דף ג.) [ג]הכל חייבין בכלאים כהנים לוים וישראלים ופריך פסיונא[ג] ומשני הכהים אינטריך ליה סד"א הואיל ואיסתרי לגדייהו כלאים בעבודה אצא בעידן עבודה נמי ליסתרו קמ"ל וכו' [ד] והשתא כיון דקשין הן לא איסתרו כלאים לגדייהו ותירץ ר"ת דלביישה והעלאה דהוו דאורייתא אסירי אפילו בקשין [ה] אבל הנעה דמדרבנן לא גזרו בקשין [ו] ולא כפרש"י שפיסא קשין הן ומותרין בלביישה והעלאה ובספ"ק דיום טוב (דף יד:) תנן מסלמין בי"ט כלאים ופריך כלאים למאי חזו ומשני בקשין מיירי נמי בהנעה ואם תאמר והנעה היכי שרי והא כיון דהוו כלאים דאורייתא לענין לביישה והעלאה ליתסרו אפי' למוכרו לעובד כוכבים כדתניא[ז] (בתוספתא דכלאים (פרק ה)) הנגד שאבד בו כלאים הרי זה לא יתמכרנו לעובד כוכבים ולא יעשנו מרדעת לחמור וכל שכן להניע מתחיו יש לומר הסיא אייר דווקא באבד[ו] ומזיישינן שמא יקרע בגדו ויחזור ויתפרנו על גבי בגדו[ז] דאמר במס' ע"ז (דף לב.) גבי זודות העובדי כוכבים שאסור לעשות מהן שטיחין לחמור שמא יבקע זודו ויחזור ויתפרנו על גב זודו[ח] אבל אם היו הכלאים ניכרים מותר דתנן במסכת כלאים (פ"ט משנה ד) תכריכי המת ומרדעת החמור אין בהם משום כלאים ואם תאמר והאמר הכא אפי' י' מנעות זו על גבי זו וכלאים מתחיהן אסור ליתן עליהם וכן קשה אהא דתנן במסכת כלאים (פ"ט משנה ג) הכריס והכסתות אין בהם משום כלאים וי"ל דבמנעות שייך כריכה להני חיישינן שמא תכרך לו וימא אבל במרדעת החמור וכריס וכסתות לא שכיחא שתכרך וימא ולהכי לא גזרו מיהו אם בשרו נוגע בהן אסור דתנא בהדיא גבי כריס וכסתות ובגבד שלא יהא בשרו נוגע בהן והוא הדין במרדעת ובלביישה והעלאה אסירי בכל עניין ואף על פי שאין בשרו נוגע בהן דתנן דתנא לא יתן אדם מרדעת של כלאים על כתיפו אפי' להוליא זבל ומה שהשיב ר"י לה"ר שמעון מינגיל"ל על אותם קושט פורפיטיי"ש שיש בהן כלאי בגדים ומוכין של צמר אע"פ שהבגדים שעליהן הן של פשתן יש להתיר דלאיתא בספ"ק דביצה (דף טו. ושם) לשון ר"י[ט]: **בגדי** כהונה היוצא בהן למדינה אסור. וכן משמע בפרק הפיס מקדש (קדושין דף נד.) דאפי' בעזרה אסור לכתחילה לנוכשן שלא לצורך עבודה דקאמר בגדי כהונה אין בהן מעילה לפי שלא ניתנה תורה למלאכי השרת פי' שיוכלו להזהר להסירן מיד אחר עבודה ומשמע הא לכתחילה לנוכשן אסור דבזה אפשר להזהר[י] וא"ת הא אמרינן בפרק האומר בקידושין (דף סו.) גבי יגאי המלך הקם בהם בגין שבין עיניך אלמא שמותר להניחו אפילו חוץ למקדש וליכא למימר דמיד מזרקה בו מינות דהתם משמע דאכתי לא מזרקה בו מינות עד בתר הכי דקאמר ותורה שבכתב מה תהא עליה ולא אמר נמי התורה שבעל פה ומיהו למאן דאמר (לעיל ז:) דווקא עורהו על מצאו מרלה יכול להניחו כל שעה[יא] ואור"ת דלכולי עלמא יכול להניחו כל שעה מדכתיב ביה והיה על מצחו תמיד[יב] (שמות כח) ואף על גב דאיצטריך לדרשא אחריתי לעיל בפרק קמא (דף ז:) שלא יסיח דעתו ממנו[יג] ושמא יש לומר מדכתיב תרי זימני והיה על מצח אהרן והיה על מצחו נפקא ויותר היה נראה לומר דשלא כדין עשה שהיה הכין מיהו הכא לא הוה מצי לאכוחי דמזרקה בו מינות שבכפר בכל התורה שבעל פה עד בתר הכי דלייך מדלא קאמר אלא שבכתב מה תהא עליה: אין

מן הצד. וברור לן דשינויא דשנינן שניויא הוא, דאי איפשר לישן על בגדי כהונה דאבנט כלאים הוא ומדאורייתא אסור בהעלאה עליו. ומדרבנן אסור להציעו תחתיו ולישן עליו ואפילו י' מצעות זו על זו וכלאים תחתיהן אסור לישב עליהן. כך על זה הדרך סוגיא דשמועה זו סלקא. ואמר **רב אשי** אפי' תימא תחת ראשיהן כיון שהן קשין דהא חוטן כפול ששה אין נימא נשמטת מהן ונכרכת בבשרו כדרב הונא בריה דר' יהושע דאמר (ניטמא) [נימטא] גמדא דנרש שריא. כלומר כיון שהוא קשה מותר לישן עליו (כי הא דקימא לן) [וכי הא קימ"ל]. ת"ש בגדי כהונה היוצא [בהן] למדינה אסור, ובמקדש בין בשעת עבודה ובין שלא בשעת עבודה מותר, מפני שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן ש"מ. דאקשינן ובמדינה אין יוצאין בבגדי כהונה, והתניא כי שמעון הצדיק לבש בגדי כהונה ויצא עד אנטיפטרס אצל אלכסנדריס. ושנינן לאו בגדי כהונה אלא בגדים חדשים שאינם מקודשים, ולמה קורא אותן בגדי כהונה שהן ראוין לכהונה. **איכעית תימא עת לעשות לה' הפרו תורתך.** כלומר, עת סכנה הייתה ואין למדין ממנה. חזון **הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת.** ש"מ חולקין כבוד לראש הכנסת שהוא תלמיד במקום כהן גדול הרב. ודחי אביי כולו משום כהן גדול הוא. כלומר, שיהיה ראש הכנסת מחזר לפניו. ובפרק יש נוחלין גרסינן והלכתא אין חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב, ואם חלק ליה רביה חולקין לו. ירושלמי, בכל אתר איתמר הולכין אצל התורה וכה מוליכין את התורה אצלו, אין על ידי שהן אנשים גדולים התורה מתעלה בהם. והא תמן מוליכין אורייתא גבי ריש גלותא. א"ר יוסי בר בון תמן על ידי של זרעו של בית דוד משוקע שם אינון עבדין כמנהג אבהתהון. וכהן גדול עומד ומקבל וקורא. ודייקינן מדקתני עומד ובשאין מכלל שהיה יושב, והאמר מר

מסורת הש"ס

א) [תמיד כז. ע"ש], ב) [תמיד מז: ע"ש] לעיל ו. יב. חולין קלח., ג) [תמיד מז:] ביצה יד:, ד) [ביצה טו.], ה) בע"י ונתן להם רשות, ו) [ב"ב קיט: סוטה מ: מא:], ז) [סוטה שם], ח) [אין זה מבטנה בשום מקום והכונן דלאיתא לעיל כה. וכסוטה מ: מא: ובתמיד כז. ואלמר מרז], ט) [בערוך פירש לבד כווץ וקמיע והוא קשה], י) [הך מלתא הכל חיישין בכלאים ליתא בערכין ולא בשום מקום בש"ס ודע בתוס' ביצה טו. ד"ה אלא וכו' כתבו הכל חיישין בציצית וכו' ואימא לא לחייבו בציצית וכו' עיין שם והוא הנכון וכ"פ בת"ק], כ) [בפסחים מ:].

תורה אור השלם

1. אֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ: ויקרא יט יט
2. עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ: תהלים קיט קכו

גליון הש"ם

גמרא שמעת מינה בגדי כהונה ניתנו ליהנות. עיין פ"ק מ"ע דכלים בר"ש: **שם** לעולם תחת ראשיהן. עי' בתר שבע סוף הוריות ד"ה אף כלו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' הניחא למ"ד אבנטו של כ"ג ביום"כ זה הוא אבנטו של כהן הדיוט בשאר ימות השנה אלא למ"ד אבנטו של כ"ג ביום"כ לא זה הוא כו' כ"ל:

הגהות הגר"א

[א] גמרא (בתחלת ימות השנה) תפ"מ:

לעזי רש"י

פילטר"א. (מצע)-לֶבֶד.

מוספ תוספות

א. מותר להניחן בין כר לכסת שלא כנגד ראשו, ולא חיישינן דילמא מינגדר ונפיל עליהן והוי איסורא דרבנן דדמי לבזיון שיהא ראשו מונח על התפילין. מפרש תמיד כז. ד"ה אמר. ב. משמע הכא דבדבר קשה אין בו משום כלאים. תוס' מילה טו. ד"ה אלא. ג. משום דהכנים הן יהיו פטורים. שם. ד. אלמא יש בבגדי כהונה איסור כלאים מן התורה. תוס' הלא"ש. ה. אע"פ שבלביישתן איכא איסור דאורייתא אפילו בקשין, בהנעה דליכא אלא איסור דרבנן, כיון דקשין הן לא גזור, דלא חיישינן שמא תיכרך מהם נימא על בשרו. שם. הואיל דברכים ליכא אלא איסור דרבנן להציע, בקשין לא גזור. תוס' שם. ו. דהואיל ואין כלאים שבו ניכרים אתי לזבוניה האי נברי לישראל ולביש להו ישראל ולאו אדעתיה. רש"י פסחים מ: ד"ה הכי. ז. לא יעשנו מרדעת דילמא הדר שקיל ליה מהתם ותופרו באחד מבגדיו. שם ד"ה ולא. ח. ויתן יינו של עובד כוכבים טעם ביינו של ישראל.

עין משפט נר מצוה

ו א ב מיי' פ"א מהלכות כלאים הלכה יב סמג לאוין רפ"ג טוש"ע י"ד סימן שא סעיף ה: ז ג מיי' פ"א מהלכות בית הבחירה ה:
ח ד [מיי' פ"א מהל' כלאים הלכה יג] טוש"ע י"ד סימן שא סעיף ב כהג"ה:
ט ה מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הלכה יא [וסיי' מהל' כלאים הלכה לב וכרלב"ד]:

מוסף רש"י

אבנטו של כהן גדול. לאה לעיל ו ע"ב ורש"י ומוסף רש"י שם. שמא תיכרך נימא אחת. ויש מימים גדולים וגסים כגון של לופקין שקורין קו"ט וממממת במקומה ועובר משום לא תלבש שעטנז, אי נמי מימא בעלמא היין דעיקר הבגד מהבהבו וממממו מלמעלה הוא לה הא לביישה לאית בה הנאה (ביצה יד:). דמספיק ליה מידי. שנותן בגד אחר ביניהם (שם). אסור לישן עליהן. מדרבנן (שם). נמטא. בגד שקורין פלנטר"ש בלע"ז, גמדא. קשה, כמו (פסחים קיא.) גמוד מחמלי, דבר שהוא כוון נעשה קשה, דבריש. מקום, שריא. לביישה, שאינו ממחם (ביצה טו.). ש"מ חולקין כבוד להלמיד במקום הרב. מדקתני חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת מ"ע דכלים בר"ש: שם לעולם תחת ראשיהן. עי' בתר שבע סוף הוריות ד"ה אף כלו:

תום' ישנים

מספקא ליה לר' ניתנו ליהנות בהם לי לא לא, וטעמא דלא ב"ד מתנה עליהם לא שייך הכא לומר שיהו קדושין לאלתר. ר"ל דלאו קדשי ה' נקרלו לענין מעילה כיון שניתנו ליהנות בהם דלא ניתנה תורה למלאכי השרת והוו להו בלא מעילה דומיא דקדשים קלים וקדשי מזבח דלא חזו להקריבם לא הן ולא דמיהן. מ"ר. אלא לאו בגגד ראשיהן ש"מ. בפ"ק דתמיד [מ, ב] דתי ואינגעת אימא בחוטם שאין בהן כלאים פי' דלא מיירי בהבנגו, ותנא בתרא דפשיטא מיירי הכא דנימנו ליהנות לא מיתי התם מלא בגדי בהונה קשים הן דאמר רב הונא כו'. פי' רש"י דנמנעת בגמרא דנרש שריא וכן בגדי בהונה קשים הן דאמר רב הונא כו'. פי' רש"י דנמנעת בגמרא דנרש שריא וכן בגדי בהונה אמרו. והקשה רבינו יעקב מדאמר בריש ערכין [ג, ב] ובתמלכת [מנחות מג, ב]

רבינו חננאל

והאי דקתני שינה משום סיפא, דקתני פושטין ומקפלין ומניחין אותם תחת ראשיהן. ואמרינן ומינה את שמע דניתנו ליהנות דהא נותנין אותן תחת ראשיהן. ודחינן לא תימא תחת אלא אימא מניחין אותם כנגד ראשיהן ולא ראשיהן עליהן, ש"מ כשם שבגדי קדש מותר לישן בנגדם כך התפילין מותר לישן בנגדם אם הם נתונים לו

רש"י ע"ז לב. ד"ה ומיפקני. ט. [ד"ל הואיל ואם עושין קרע קטן מוציאין אותו דרך הקריעה, דחד מסרך סריך לחבירו, שרי, אבל אם היו משימין בהן חתיכות קטנות של בגד צמר ודאי שיהא אסור. תוס' שם. י. [ד]משמע מהתם דמיד שהיו יכולין להפשיטן שהיו זקוקין להפשיטן, מדקאמר לא ניתנה תורה למלאכי השרת, משמע בשלא לצורך אסירא. תוס' קידושין סו. ד"ה הקם. יא. [ד]הייה צריך ללבשו כל שנה. תוס' הלא"ש קידושין סו. יב. [ד]משמע דמותר שלא בשעת עבודה, אבל בשאר בגדים לא. תוס' שם. יג. מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו. תוס' הלא"ש שם.

לבש בגדי כהונה ויצא עד אנטיפטרס אצל אלכסנדריס. ש"מ חולקין כבוד לראש הכנסת שהוא תלמיד במקום כהן גדול הרב. ודחי אביי כולו משום כהן גדול הוא. כלומר, שיהיה ראש הכנסת מחזר לפניו. ובפרק יש נוחלין גרסינן והלכתא אין חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב, ואם חלק ליה רביה חולקין לו. ירושלמי, בכל אתר איתמר הולכין אצל התורה וכה מוליכין את התורה מתעלה בהם. והא תמן מוליכין אורייתא גבי ריש גלותא. א"ר יוסי בר בון תמן על ידי של זרעו של בית דוד משוקע שם אינון עבדין כמנהג אבהתהון. וכהן גדול עומד ומקבל וקורא. ודייקינן מדקתני עומד ובשאין מכלל שהיה יושב, והאמר מר